

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЕКСИКИ БОЙКІВСЬКИХ ГОВІРОК

THE STATE AND PROSPECTS OF RESEARCHING THE VOCABULARY OF BOYKO DIALECTS

Хібеба Н.А.,

orcid.org/0009-0002-9640-7878

*аспірант кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського університету імені Івана Франка*

У статті здійснено огляд досліджень із лексики бойківського говору. Відзначено, що говірки одного з південно-західних діалектів української мови віддавна стали об'єктом різноаспектних мовознавчих студій, а відтак – добре репрезентовані в лексикографічному та лінгвогеографічному аспектах. Наявні також праці, у яких опрацьовано різноманітні тематичні групи лексики (системний опис лексики чи фрагментарний): структурно-семантичну організацію лексичних одиниць, їх походження, динаміку функціонування, ареальну специфіку, архаїзацію та інновацію тощо. Такі дослідження спонукатимуть до з'ясування важливих загальнотеоретичних проблем, зокрема зв'язків між лексико-семантичними групами на рівні словотвору й мотивації та ін.

Чимало студій сфокусовано на розкритті специфіки функціонування бойкізмів у мові художнього твору.

Про активність наукових зацікавлень свідчать доступні огляди дотеперішніх дескриптивних, лексикографічних, лінгвогеографічних праць, матеріалом яких слугували бойківські говірки. Водночас акцентовано, що попри низку лексикологічних розвідок, словниковий склад цих говірок потребує подальшого ґрунтовного опису, насамперед ті його тематичні групи, які зазнають нівеляції чи зникнення. Особлива увага – на створенні регіональних діалектологічних атласів, лексиконів як потужних репрезентантів словника говірок, що дасть змогу уточнити час формування бойківських лексем, їх динаміку, виявити співвідношення бойківської лексики з іншими діалектами й загальнонаціональною мовою, проілюструвати зв'язки лексики бойківських говірок з іншими говорами й сусідніми мовами, виявити міжмовну й міждіалектну інтерференцію та ін.

Висвітлення стану вивчення інших мовних рівнів бойківських говірок є доцільним з огляду на потребу заповнити лакуни ще не досліджених питань.

Ключові слова: бойківські говірки, лексика, фразеологія, лексико-семантична група, лексикологія, діалектна лексикографія.

The article reviews studies on the vocabulary of the Boyko dialect. It is noted that the dialects of one of the southwestern dialects of the Ukrainian language have long been the object of various linguistic studies, and therefore are well represented in lexicographic and linguogeographical aspects. There are also works on the study of various thematic groups of vocabulary (systematic description of the vocabulary or fragmentary, ad hoc description): structural and semantic organisation of lexical units, their origin, dynamics of functioning, area specificity, archaisation and innovation, etc. Such studies will help to clarify important general theoretical issues, in particular, the links between lexical and semantic groups at the level of word formation and motivation, the variability of formal and semantic structures of names, etc.

Many studies have focused on the significance of boykisms in the language of a work of fiction.

The activity of scientific interest is evidenced by the available reviews of descriptive, lexicographic, linguo-geographical works based on Boyko dialects. At the same time, it is emphasised that despite a number of lexicological studies, the vocabulary of these dialects requires further thorough description, especially those thematic groups that are subject to levelling or disappearance. Particular attention is paid to the creation of regional dialectological atlases and lexicons as powerful representatives of the vocabulary of the dialects, which will make it possible to clarify the time of formation of Boyko lexemes and their dynamics, to identify the relationship of Boyko vocabulary to other dialects and the national language, to illustrate the connections of Boyko vocabulary with other dialects and neighbouring languages, to identify interlingual and interdialectal interference, etc.

It is advisable to highlight the state of study of other linguistic levels of Boyko dialects in view of the need to fill in the gaps of unexplored issues.

Key words: Boyko dialects, vocabulary, phraseology, lexical and semantic group, lexicology, dialect lexicography.

Постановка проблеми. Посилена увага до вивчення лексичного складу діалектів полягає в підготовці лексичних атласів, в укладанні діалектних словників, у монографічних описах лексичних мікросистем говорів, що зумовлено, з одного боку, «необхідністю забезпечити надійним матеріалом ті галузі мовознавства і суміжних наук, які пов'язані з вивченням розвитку духовної

і матеріальної культури носіїв мови, а з другого – потребами вирішення питань інтралінгвістичних, сучасних діалектологічних» [19, с. 22].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Бойківські говірки віддавна стали об'єктом різноаспектних мовознавчих студій. Короткий огляд дотеперішніх дескриптивних, лексикографічних, лінгвогеографічних праць, здійснених

на матеріалі цих говірок, подали Михайло Лесів [38, с. 15–37; 39, с. 98–121] і Тетяна Ястремська [70, с. 71–77].

Бойківські говірки як складову частину українських діалектів регіону Карпат почали досліджувати від I пол. XIX ст. (Іван Вагилевич, згодом – Іван Верхратський, Іларіон Свенціцький та ін.). Ці говірки добре репрезентовані з погляду лексикографічного («Словник бойківських говірок» Михайла Онишкевича, «Словник говірок центральної Бойківщини» Миколи Матііва та ін.), лінвогеографічного («Atlas gwar bojkowskich» за ред. Януша Рігера, «Атлас української мови» (т. 2) та ін.), однак єдиною узагальненою працею про бойківські говірки залишається монографія Софії Рабій-Карпинської «Бойківські говірки» [51].

Постановка завдання. У пропонованій статті здійснено детальний огляд лексикологічних праць, матеріалом яких слугували бойківські говірки.

Виклад основного матеріалу. Актуальними залишаються дослідження різних тематичних груп лексики бойківських говірок як важливої складової діалектологічних праць, що мають на меті якнайповніше репрезентувати словниковий склад діалекту та дати відповіді на питання щодо його формування та розвитку.

Однією з перших праць, присвячених юридичній термінології аналізованих говірок, став «Словничок бойківської правничої термінології, фразеологічних висловів і приповідок, уживаних у Старосамбірщині» як додаток до розвідки «Деякі інституції звичаєвого права в Старосамбірщині» Івана Максимчука [42]. Зібрані діалектизми і їх локальні варіанти пояснено в межах таких груп: «цивільне право» (номінації контрактів: *шановний, заставний, західний, доживітний, до вимови* та ін.), «процесове право» (*столова провізорія, загідники, складати проток* та ін.), «карне право» (*кульчик, мудра́к, карба́н* та ін.), «різне» (*балувати грішми, дати на ті́кта, зробити ві́знак* та ін.) [42, с. 71–88].

У студії В. Пастушин проаналізовано номінації нафтового промислу в бориславській говірці кінця XIX – початку XX ст., зокрема назви нафти (*ропа, кип'ячка, чорне золото*), земного газу (*морок, сонух, задуха* та ін.), знарядь праці (*шувля, кібель, квач, дзюбак* та ін.), робіт, пов'язаних із видобуванням нафти (*либання*), робітників (*либак, шмаровоз, бочковоз, мазарь*) та ін. [48, с. 60]. Звернено увагу на експресивний компонент окремих лексем (*бараб, батяр, малах, крит* та ін.), на архаїзацію виробничої лексики

бориславської говірки з огляду на зміну способу й техніки виробництва (*бараба, кішниця, кочинір, малах* та ін.) [48, с. 630].

Діалектну лексику Бориславського і суміжних районів Львівщини на матеріалі польових експедицій, ранніх творів І. Франка, а також «Галицько-руських народних приповідок» аналізував Дмитро Бандрівський, який виокремив слова з коренями, невідомими в українській мові (*штурма́к* 'роззява', *дру́хнити* 'порохнявіти', *запота́раїкатися* 'подітися (про якусь річ)' та ін.), слова із спільноукраїнськими коренями, що в наведених формах не вживаються в літературній мові (*стіра́нка* 'тісто', *копа́тільник* 'землекоп, копальник' та ін.), іншомовні слова [1].

Медичну лексику бойківських говірок, а саме назви хвороб (*чо́рна сла́бість, пога́на хороба, ка́ра бо́жа, ромати́с, пістря́к, грі́жся* та ін.), вивчала Ярослава Вакалюк, яка відзначила, що більшість медичних термінів відома літературній мові, окремі діалектні назви функціують у кількох говорах, а частина є вузьколокальною [10]. Йосип Дзензелівський досліджував лексику народної ветеринарії говорів Закарпаття, зокрема й бойківських (до прикладу, походження назв інвазійних хвороб тварин – *черва́к, дурня́чка, круче́ня, живи́й во́лос, мотили́ця, смо́лавка, короста* та ін.) [26].

Бойківську лексику, пов'язану з виготовленням і сплавом плотів (*пласт, півка, табу́ля, еде́нак, тро́як* та ін.), вивчав Іван Сабадош у межах своїх студій про говори Карпат. Дослідник зокрема подав етимологію та пояснив мотивацію творення слів, указав, які з них паралельно функціують в інших діалектах і мовах [52].

Мікологічна лексика бойківських говірок стала об'єктом зацікавлення Т. Заворотної, яка проаналізувала етимологію та словотвірну семантику назв білого гриба (*файник, вовчинець, гриб хащовий, дубовець, гриб ясіньовий, товстокоренний, сплюх* та ін.) у бойківських говірках Закарпаття [30].

На матеріалі записів говірок Сколівщини й Турківщини порівняльне дослідження лексико-словотвірної будови назв музичного інструментарію в бойківських та гуцульських говірках здійснив Зіновій Булик. Проаналізовано такі назви бойківського інструментарію, як *бас, гук, ба́мбір, коза́, кози́ця, бара́н, міх, дуда, гу́слі, го́йда, торомба́, дрімита́* та ін.: визначено їх походження, частотність уживання, продуктивність лексико-семантичного та морфологічного способу творення [5]. Автор іншої розвідки – Богдан Яремко – зібрані бойківські назви музикан-

тів репрезентував у вигляді словничка (*пищавник* ‘сопілкар’, *капельмейстер* ‘старший музикант’, *пан веселовський* ‘скрипаль’ та ін.) [69].

Юрій Галай доповнив емпіричну базу бойківських говірок зібраним польовим матеріалом про будівельну лексику – номінаціями *зруб*, *піщок*, *стиж*, *чп* ‘загострений кінець балки, який входить у виїмку іншої балки’, *вібле дерево*, *кругляк*, *патік* ‘нетесана колода для зрубу хати’ та ін. [12, с. 118–119]. Структурно-семантичний та етнолінгвістичний аналіз східнобойківських назв будівельних дій та їх виконавців, наприклад, *ладити дєрево* ‘підготовляти дерево на будівництво’, *клати зруб*, *зводити зруб* ‘зводити дерев’яні стіни’, *имііти* ‘затикати щілини мохом’ та ін., здійснив Михайло Бігусяк [3, с. 77–78, 80]. Лексико-семантична група «назви помешкань та їх частин» в аналізованих говірках стала об’єктом ще однієї розвідки науковця [4].

Ґрунтовне комплексне дослідження лексики традиційного сільського будівництва в бойківських говірках на базі записів живого мовлення респондентів із 80 населених пунктів здійснила Оксана Чаган, представивши багатий репертуар досліджуваної ТГЛ – 658 одиниць [64, с. 4]. Дослідниця структурувала номінації за лексико-семантичними групами, семантичними підгрупами й мікрогрупами, з’ясувала зміни в семантичній структурі лексем, охарактеризувала їх мотиваційні моделі, способи творення, визначила зв’язок аналізованих діалектних одиниць з літературною мовою та іншими говірками.

Катерина Зозуляк проаналізувала лексико-семантичну групу назв одягу, утворених за мотиваційною ознакою ‘матеріал’, здійснивши словотвірний, етимологічний аналіз лексем, навівши паралелі у слов’янських і неслов’янських мовах, історію фіксації в пам’ятках української мови (*сукня*, *суке(о)нка*, *сукнянка*, *сукман*, *димка*, *портяниці*, *личаки*, *барханка* та ін.) [32]. Бойківським назвам східного походження (*кабат*, *кафтán*, *папучі*, *сарафán* та ін.) присвячено окрему розвідку [33]. Цю тематичну групу лексики в говірках Івано-Франківщини досліджував О. Шляхов, який виділив лексико-семантичну групу «назв, утворених від матеріалу, з якого виготовлені речі» (*волосівка*, *коцянка*, *сатінівка*, *футєрко* та ін.), «назв, утворених від дієслівних основ на позначення одягання» (*завивánка*, *завій*, *обгóртка* та ін.) тощо [65, с. 118]. Надія Пашкова структурно-семантичний, генетичний та ареальний характеристиці назв одягу в говорах Карпат присвятила кандидатську дисертацію. Серед іншого – дослідниця

виявила бойківські ендемізми (*скірянка*, *чопів*, *надушник*, *коцаня*, *габлик*) [49, с. 14].

Об’єктом наукових зацікавлень Дмитра Гринчишина стала метеорологічна лексика бойківських говірок, зокрема назви вітрів (*ускік*, *суховець*, *дуйка*, *улоги* та ін.), снігу (*фльога*, *окид*, *курава* та ін.), доби після заходу сонця (*узмирк*, *потимрява* та ін.) тощо, причому дослідник звернув увагу, що більшість назв має локальний характер і тільки незначна частина відома іншим говіркам південно-західного наріччя [17, с. 158]. В іншій розвідці науковця простудійовано запозичення в бойківських говірках: визначено перевагу полонізмів і германізмів, меншу чисельність румунізмів, мадяризмів, словакізмів (причому найбільше запозичень – серед назв предметів побуту (посуду, меблів, одягу, їжі та ін.) [16, с. 159].

Міфологічну лексику Бойківщини на матеріалі «Галицько-руських приповідок» І. Франка аналізувала Наталя Хобзей, зокрема детально – номінації *чорта*: *антипко*, *антихрист*, *дідько*, *осина*, *мураха* та ін.; особливу увагу звернено на рідковживані лексеми *маренник*, *відь*, *дворушник*, а також на низку евфемізованих назв [61, с. 180–181].

Різномасштабним дослідженням весільної лексики бойківських говірок присвячено студії Ярослави Вакалюк, Ольги Пискач, Олега Тищенка та Наталії Хібеби [дет. див.: 60]. Обрядові назви їжі Бойківщини досліджувала Галина Гузар, а саме назви весільного (*гуски*, *корогвайча*, *колач*) та різдвяного печива (*крачун*, *красунів брат*): з’ясовано їх етимологію, походження, паралелі зі слов’янськими і неслов’янськими мовами [20].

Назви вікових характеристик людини в бойківських говірках – семантика, походження та граматичні особливості – вивчала Оксана Гурова. Досліджено понад 100 мовних одиниць цієї тематичної групи лексики, які репрезентовано в «Словнику бойківських говірок» М. Онишкевича. Лексеми проаналізовано в межах трьох груп відповідно до віку людини: дитинство (*телембисик*, *голопуна*, *цовгарь* та ін.), зрілість (*пашак*, *реб’я*, *сивуля* та ін.) і старість (*старцун*, *репетюха*, *хаб’я* та ін.) – визначено питомі та запозичені назви, їх мотиватори, звернено увагу на експресивно-оцінні номінації [21].

Початком вивчення бойківської фразеології стала праця Івана Франка «Галицько-руські народні приповідки», багатоплановий мовний репертуар якої дає змогу проводити різномасштабні мовознавчі дослідження [13].

Мар’ян Демський, досліджуючи бойківську дієслівну фразеологію, відзначав локальні ФО,

які не мають зв'язків із фразеологізмами інших говорів та з літературною мовою (*броєти бровєрії* 'нападати, загівати бійку', *єнчим бєрдом тканий* 'іншої вдачі', *на драпакі з ним пішов* 'побився, посварився' та ін.) і ті, у яких такі зв'язки наявні [23; 24]. Юрій Прадід порівнює ФО, які функціують у бойківських говірках, із літературною мовою [50].

Ареальну фраземіку вивчав Мирон Яким, зокрема полісемію іменникових фразеологізмів (*баське літо*, *торба жєбрацька*, *бочка без дна* та ін.), шляхи формування фраземної багатозначності [68]. Проблему синонімності фразем – уточнення термінів «фразеологічний синонім», «домінанта синонімічного ряду фразем» – дослідник проєктував на бойківську фразеологію (*метати/верчи на коцку* 'ворожити', *бабина байка*, *лупина фоштерська* 'що-небудь вигадане, надумане; неправда' та ін.) [66]. Підсумком вивчення іменникової фразеології стала монографія М. Якима та Марії Зубрицької [67].

Аліна Тимошенко на матеріалі словника М. Онишкевича проаналізувала структурно-граматичні особливості бойківських ФО і відзначила, що ці стійкі одиниці відображають маркувальні риси фонетики, морфології, синтаксису говірок [58].

Низку праць зосереджено на вивченні запозичень і шляхів їх адаптації в лексиці бойківських говірок. Скажімо, полонізми в бойківських говірках детально аналізував М. Онишкевич [46], продовжили ці студії – Зиновія Франко [59], Януш Рігер [71], досліджує їх і Ганна Іваночко [34].

Микола Матіїв виділив тематичні групи бойкізмів, запозичених із німецької мови: це назви людей за спеціальністю, назви знарядь праці, географічні терміни та ін., детально простежив їх фонетичну і словотвірну субстицію – заміну німецьких складів та цілих морфем загальноукраїнськими та діалектними словотворчими формантами, відстежив зміну семантики запозичень, а також їх здатність виступати базовими словами для деривації [43]. Запозичення з німецької мови в бойківській говірці села Тисовиця Старосамбірщини вивчав Василь Лопушанський [40]. Фонетичні та морфологічні особливості бойківських германізмів, їх стилістичні групи (військові й побутові) досліджував М. Онишкевич [44].

Запозичення в українських говірках сучасної Польщі, зокрема на теренах лемківсько-бойківського порубіжжя, стали об'єктом вивчення у студіях Ельжбети Рудольф-Зюлковської, Катажини Домарадз, Урсули Левіцької [дет. див.: 60, с. 27–28].

Однією з перших праць із лінгвогеографії бойківських говірок можна вважати розвідку Марії Парипи, у якій авторка наголосувала, що «треба конче подбати [...] про опрацювання мовного атласу Бойківщини», відтак проілюструвала своє дослідження мапою бойківських назв на позначення картоплі [47, с. 122]. Й. Дзєндзелівський, оперуючи матеріалом «Лінгвістичного атласу народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика)», виокремив значні відмінності в лексиці закарпатських і бойківських говірок, на цій підставі підсумувавши, що їх «слід вважати окремими, хоч і досить близькими діалектними угрупованнями», «що виникли в силу певних історичних обставин з одного діалектного угруповання давнішої пори» [27, с. 16].

Доступний фактаж бойківської лексики уможливує й інші цінні мовознавчі міркування, висновки. Скажімо, лексичний матеріал АУМу дав змогу професорці Ярославі Закревській констатувати неоднорідність ареалу бойківського говору, подекуди його членування на південну і північну частини чи західну і східну, а також – значну кількість запозичень у західній частині говору, що зумовлено сусідством слов'янських мов [31]. Саме за лексичними та дериваційними ознаками Лідія Коць-Григорчук виокремила чотири групи бойківських говірок [37, с. 109].

Цінними є ономастичні студії: «назовництво місцевин» досліджував Євген Грицак, який, зокрема, проаналізував зібрані мікротопоніми села Сушиця Рикова (тепер Сушиця Самбірського р-ну): назви частин села (*Пруси*, *Франція*), рік і потоків (*Сушичанка*, *Лєсьїв пòтік*), гір, долин (*Сєньова*, *Макортрет*), пілля (*Дуднавка*, *Платкі*) та ін., серед іншого звернувши увагу на специфічні прийменникові назви, «ситуаційні» (*Під погаром*, *За мочиром* та ін.), давні відприкметникові назви із закінченням -о (*Олешково*, *Відзимково* та ін.) [18].

Ярослав Рудницький у монографії «Географічні назви Бойківщини» проаналізував 2500 топонімів – гідронімів, оронімів та ойконімів – у лексико-семантичному, структурному та історичному аспектах, запропонувавши водночас словничок бойківської топографічної (географічної) термінолексики (зібрані загальні географічні терміни), обґрунтувавши при цьому засади створення такого лексикону [72]. Відомі й інші ономастичні розвідки мовознавця про походження окремих назв, як-от: про Кульчичі, Самбір, Семигинів, Жулин, Дрогобич тощо. Принагідно відзначмо

й працю Михайла Скорика «Походження назви міста Самбір» [55] та ін.

Автором низки праць про топоніми Бойківщини став Дмитро Бучко: піднімав питання про особливості топонімізації географічної термінологіки [9], про взаємодію офіційних і народно-розмовних варіантів у топонімії [8], здійснив мотиваційний і словотвірний аналіз оронімів Бойківщини [7] та ін.

Марія Демчук вивчала бойківські ойконіми відантропонімного походження – за генетичними ознаками виділила два типи утворень: від особових назв слов'янського походження (*Борислав, Синевідсько Вижне, Радич, Турів* та ін.) і від особових назв іншомовного походження (*Лаврів, Кіндратів, Пилипець* та ін.), а деякі ойконіми, як зазначила авторка, мають затемнену мотивацію (*Завадка, Тишів* та ін.) [25].

Структурно-семантичний аналіз топонімів *Завиці, Кокиндина, Межипожжі, Пиня, Тріп* Турківщини здійснив Святослав Вербич, установивши словотвірні моделі, на основі яких постали ці назви, відновивши їх доонімну семантику та підбивши підсумок про їх автохтонну природу [11].

У монографіях Михайла Худаша про український карпатський і прикарпатський топонімікон проаналізовано низку ойконімів Бойківщини [62 та ін.]. Історичні ойконіми терену (*Бісковичі, Болозів, Озимина* та ін.), зафіксовані в документах XIV ст., досліджувала Віра Котович [36].

Сучасною дослідницею мікротопонімії Бойківщини є Наталя Сокіл, яка у своїх працях здійснює семантико-мотиваційний аналіз мікрооронімів (*Беріг, Горб, Грун(ь), Жбир(ь), Шкала під Гвоздівим* та ін.) [57], порівнює бойківську і гуцульську народну географічну термінологію, зокрема апелятиви *бердло, берег, діл, жбир(ь), обіч* та ін. [56].

Цінною працею для вивчення бойківської антропонімії є студія Романа Луканя «Бойківські прізвища й назви», у якій подано реєстр онімів, уживаних на досліджуваних теренах упродовж XIII–XIX ст. [41].

Ганна Бучко дослідила понад 7000 прізвищ галицьких бойків на матеріалі Йосифинської та Францисканської метрик. Авторка резюмувала, що «вирішальна роль у формуванні прізвищ бой-

ків належала іменам, у першу чергу – іменам християнським [...], твірними основами прізвищ стали не тільки традиційні календарні імена, але й їх розмовні варіанти, які вживалися в побуті бойків до XIX ст.» [6, с. 154]. Учена окреслила шляхи творення прізвищ – від слов'янських автохтонних і церковно-християнських імен, прізвищ і деяких апелятивних характеристик особи [6, с. 154–155].

Риси бойківських говірок на всіх мовних рівнях, зокрема й лексичні, у пам'ятках української мови кінця XVI ст. – поч. XVII ст. – у текстах Учительних Євангелій – простежили Ганна Дидик-Меуш [28] та Уляна Добосевич [29]. Іван Керницький, виявляючи у пам'ятках XVI–XVII ст. вплив західнослов'янських мов на бойківські говірки, констатував, що більшість цих запозичень збереглася [35].

Цінний лексичний матеріал містять праці про системний опис окремих бойківських говірок, зокрема дослідження Наталії Глібчук (сс. Волосянка, Розлуч) [14; 15].

Бойківська діалектна лексика мови художнього твору, її стилістична роль, зокрема у прозі І. Франка – об'єкт вивчення М. Онишкевича [43], Василя Грещука [22], Івана Ціхоцького [63], Ольги Самборської [54] (дослідниця також виокремила лексичні діалектизми у драмах Г. Цеглинського [53]). Гуцульсько-бойківсько-лемківські лексичні діалектизми на матеріалі мовно-літературних альманахів «Лірвак з-над Сяну» та «Перемишлянин» аналізувала Мар'яна Барчук [2].

Висновки. Отже, попри ґрунтовні різноаспектні дослідження, лексика бойківських говірок потребує подальшого вивчення, особливо ж ті її тематичні групи, які зазнають архаїзації, нівеляції, зникнення. Особливу увагу, на нашу думку, слід зосереджувати на створенні регіональних діалектологічних атласів (лексичних, семантичних), лексиконів як потужних репрезентантів словника говірок, що дасть змогу уточнити час формування бойківських лексем, їх динаміку, виявити стосунок бойківської лексики до інших діалектів і загальнонаціональної мови та ін.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у висвітленні стану вивчення інших мовних рівнів бойківських говірок з метою заповнити лакуни ще не досліджених питань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бандрівський Д. Матеріали до діалектного словника Бориславського і суміжних районів Львівської області. *Дослідження і матеріали з української мови*: у 4-х т. / відп. ред. І.П. Крип'якевич. Київ: Вид-во АН Української РСР, 1961. Т. 4. С. 3–14.

2. Барчук М. Гуцульсько-бойківсько-лемківські лексичні паралелі в українській літературній мові Галичини середини XIX століття (на матеріалі альманахів «Лірвак з-над Сяну» та «Перемишлянин»). *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. 2008. Вип. XIX–XX. С. 134–138.
3. Бігусяк М. Динаміка семантичної структури назв будівельних процесів, дій та їх виконавців у говірках передкарпатського ареалу. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2015. № 2 (30). С. 76–85.
4. Бігусяк М. Динаміка семантичної структури назв помешкань та їх елементів у говірках Івано-Франківщини. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. 2015–2016. Вип. 44–45. С. 3–8.
5. Булик З. Лексико-словотвірна будова бойківських і гуцульських назв музичного інструментарію. *Культура і побут населення Українських Карпат: матеріали Респ. наук. конф.* Ужгород, 1973. С. 216–223.
6. Бучко Г. Становлення прізвиськ Бойківщини. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 153–156.
7. Бучко Г., Бучко Д. Ороніми Бойківщини: мотиваційна і словотвірна характеристика. *Історична та сучасна українська ономастика: вибрані праці*. Чернівці: Букрек, 2013. С. 242–248.
8. Бучко Д. Взаємодія офіційних і народнорозмовних варіантів у топонімії Прикарпаття. *Науково-технічна революція і сучасні проблеми розвитку лексики української народнорозмовної мови. Тези доповідей*. Ужгород, 1989. С. 101–102.
9. Бучко Д. Роль діалектної географічної термінології в становленні топонімії Бойківщини. *Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу. Тезисы докладов*. М., 1977. С. 233–235.
10. Вакалюк Я. Із спостережень над медичною термінологією Українських Карпат. *Культура і побут населення Українських Карпат: матеріали Респ. наук. конф.* Ужгород, 1973. С. 240–248.
11. Вербич С. Топоніми Турківщини: структура, доонімна семантика, етимологія. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. 2007. Вип. XV–XVIII. С. 404–406.
12. Галай Ю. Будівельна лексика українських говорів району Карпат. *XIV Респ. діалектологічна нарада: тези доповідей*. Київ: Наук. думка, 1977. С. 118–120.
13. Галицько-руські народні приповідки: у 3 т. / зібрав, упоряд. і пояснив Др. Іван Франко; наук. ред. С. Пилипчук. 3-тє вид. Львів, 2021.
14. Глібчук Н. Діалектні норми в говірці села Розлуч Турківського району Львівської області крізь призму текстів. *У координатах мови: зб. наук. праць на пошану професора Лідії Коць-Григорчук / ред. кол., О.М. Костів (відп. ред.) і ін.* Львів: ПАІС, 2016. С. 52–62.
15. Глібчук Н. Реалізація діалектних норм у говірці села Волосянка Сколівського району Львівської області. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2006. Вип. 38. С. 139–146.
16. Гринчишин Д. Лексичні запозичення у бойківських говірках. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 158–161.
17. Гринчишин Д. Метерологічна лексика у говірках Бойківщини. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 156–158.
18. Грицак Є. Топографічні назви села Сушиці Рикової у Старосамбірщині. *Літопис Бойківщини*. 1937. Ч. 9. С. 62–74.
19. Гриценко П. Дослідження лексики українських говорів. *Мовознавство*. 1984. № 5. С. 22–30.
20. Гузар О. Спостереження над обрядовою лексикою у бойківських говірках. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 161–163.
21. Гурова О. Лексико-семантична група «вік людини» у бойківських говірках (на матеріалі «Словника бойківських говірок» М. Й. Онишкевича). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Каразіна. Філологія*. 2009. № 843. Вип. 55. С. 111–114.
22. Грещук В. Бойківський діалект у ранній творчості Івана Франка. *Етнос і культура*. Івано-Франківськ, 2005–2006. № 2–3. С. 20–23.
23. Демський М. Деякі особливості бойківської дієслівної фразеології. *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови. Тези доповідей*. Ужгород, 1978. С. 90–91.
24. Демський М. Деякі особливості бойківської фразеології. *Структура українських говорів: зб. статей / відп. ред. І.Г. Матвіяс*. Київ: Наук. думка, 1982. С. 176–182.
25. Демчук М. Відантропонімії утворення в ойконімії Бойківщини. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 163–65.
26. Дзендзелівський Й. Лексика народної ветеринарії українських закарпатських говорів. *Культура і побут населення Українських Карпат: матеріали Респ. наук. конф.* Ужгород, 1973. С. 230–239.
27. Дзендзелівський Й. Про відношення закарпатських говорів до бойківських у галузі лексики. *Доповіді та повідомлення Ужгородського університету. Серія філологічна*. 1958. № 3. С. 11–16.
28. Дидик-Меуш Г. Бойківські риси в мовній тканині неканонічного євангельського тексту XVI століття. *Діалектологічні студії. 8: Говори південно-західного наріччя*. Львів, 2009. С. 7–13.

29. Добосевич У. Відображення рис бойківської говірки в Учительних Євангеліях кінця XVI – початку XVII ст. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів – Самбір, 1995. С. 166–167.
30. Заворотна Т. Українські назви гриба *Boletus edulis* bull. ex Fr. у говорах району Карпат. *Культура і побут населення Українських Карпат: матеріали Респ. наук. конф. Ужгород, 1973*. С. 223–230.
31. Закревська Я. Мовний ландшафт Бойківщини. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів–Самбір, 1995. С. 170–172.
32. Зозуляк К. Бойківські назви одягу. *Вісник Львівського ордена Леніна державного університету ім. І. Франка. Серія філологічна*. 1965. Вип. 3. С. 85–89.
33. Зозуляк К. Назви одягу східного походження у бойківському говорі української мови. *Вісник Львівського державного університету ім. І. Франка. Серія філологічна*. 1966. Вип. 4. С. 84–87.
34. Іваночко Г. Лексико-семантичні особливості польських дієслівних дериватів у бойківських говорах. URL: https://dsru.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2013-18.pdf
35. Керницький І. Західнослов'янський вплив на лексичний склад бойківських та лемківських говірок (на матеріалі староукраїнських пам'яток XVI–XVII ст.). *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови: тези доп.* Ужгород, 1978. С. 29–30.
36. Котович В. Галичина XIV століття: принципи номінації поселень Опілля та Бойківщини. *Проблеми гуманітарних наук: зб. наук. праць. Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Серія «Філологія»*. Дрогобич, 2015. Вип. 36. С. 38–50.
37. Коць-Григорчук Л. Лінгвістично-географічне дослідження українського діалектологічного простору. Нью-Йорк; Львів, 2002. 267 с.
38. Лесів М. Бойківські говірки у дослідженнях XIX і XX ст. *Софія Рабій-Карпинська. Бойківські говірки. Зб. статей*. Перемишль: Перемиський відділ ОУП, 2011. С. 15–37.
39. Лесів М. Українські говірки у Польщі. Варшава: Український архів, 1997. 496 с.
40. Лопушанський В. Німецькомовні лексичні запозичення у бойківському говорі. *Бойківщина: матеріали наук. конференції «Бойківщина: віра, культура, цивілізація», присвяченої 75-річчя товариства Бойківщина*. Дрогобич–Трускавець: Вид-во «ДП «Укрпол-2», 2002. Т. 2. С. 276–286.
41. Лукань Р. Бойківські прізвища й назви. *Літопис Бойківщини*. 1934. Ч. IV. С. 12–20; 1935. Ч. V. С. 32–35.
42. Максимчук І. Деякі інституції звичаєвого права в Старосамбірщині. *Літопис Бойківщини*. 1939. Ч. 11. С. 5–90
43. Матіїв М. Німецькі запозичення в говірках Бойківщини. *На терені юридичної і філологічної наук: зб. наук. праць, присвячений 50-річчю від дня народження і 25-річчю наук.-пед. діяльності проф. Прадіда Ю.Ф.* Сімферополь: Ельнью, 2006. С. 214–219.
44. Онишкевич М. Германізми в бойківському діалекті. *Іноземні філологія*. Львів, 1970. Вип. 21. С. 38–45.
45. Онишкевич М. Діалектизми (полонізми і бойкізми) та їх коментування в двадцятитомнику творів І. Франка. *Іван Франко. Статті і матеріали*. Львів, 1964. 36. XI. С. 182–194; Львів, 1965. 36. XII. С. 148–154.
46. Онишкевич М. Польские элементы в диалекте бойков. *Исследование по польскому языку. Сборник статей*. Москва, 1969. С. 229–253.
47. Парипа М. З географії бойківських слів. *Літопис Бойківщини*. 1938. Ч. 10. С. 117–123.
48. Пастушин В. Про деякі назви нафтового промислу в бориславській говірці. *Діалектологічний бюлетень*. 1953. Вип. IV. С. 60–63.
49. Пашкова Н. Назви одягу в українських говорах Карпат (структурно-семантична, генетична та ареальна характеристика): автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 / Національний пед. університет ім. М. Драгоманова. Київ, 2000. 20 с.
50. Прадід Ю. Із спостережень над українською діалектною фразеологією (на матеріалі бойківських говірок). *Мовознавство*. 1992. № 5. С. 44–47.
51. Рабій-Карпинська С. Бойківські говірки: зб. статей / ред. М. Лесів; підгот. до друку В. Пилипович. Перемишль, 2011. 184 с.
52. Сабадош І. Лексика лісосплаву українських говорів району Карпат. *Культура і побут населення Українських Карпат: матеріали Респ. наук. конф. Ужгород, 1973*. С. 194–202.
53. Самборська О. Бойківський говір у художній мові Григорія Цеглинського. *Українознавчі студії*. 2016–2017. № 17–18. С. 183–191.
54. Самборська О. Бойківські лексичні діалектизми в ранніх прозових творах І. Франка. *Science and Education a New Dimension. Philology*, V(37), 2017. С. 47–50.
55. Скорик М. Походження назви міста Самбір. *Літопис Бойківщини*. 1935. Ч. V. С. 40–49.
56. Сокіл Н. Народна географічна термінологія Гуцульщини та Бойківщини. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. 2008. Вип. XIX–XX. С. 43–46.

57. Сокіл-Клепар Н. Номінація вершин Бойківщини: семантико-мотиваційний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2016. Вип. 63. С. 186–195.
58. Тимошенко А. Граматичні особливості бойківських фразеологізмів (за матеріалами «Словника бойківських говірок» М.Й. Онишкевича. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2012. Вип. 56 (1). С. 138–143.
59. Франко З. Генетична стратиграфія лексики бойківського говору. *Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі. XV Респ. діалектологічна нарада*. Житомир, 1983. С. 85–86.
60. Хібеба Н. Бойківське весілля в текстах: обряд і слово / НАН України; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2021. 708 с.
61. Хобзей Н. Міфологічна лексика Бойківщини в «Галицько-руських народних приповідках. *Бойківщина: історія та сучасність: матеріали Міжнар. історико-народознавчого семінару*. Львів – Самбір, 1995. С. 180–181.
62. Худаш М., Демчук М. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімі утворення). Львів, 1991. 266 с.
63. Ціхоцький І. Мова прози Івана Франка (стилістичні новації). Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 290 с.
64. Чаган О. Структурно-семантична організація лексики традиційного сільського будівництва в бойківських говірках: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 / Дрогобицький державний пед. університет ім. І. Франка. Дрогобич, 2023. 22 с.
65. Шляхов О. Народні назви одягу в говірках Івано-Франківщини. *XIV Респ. діалектологічна нарада*. Київ: Наук. думка, 1977. С. 117–118.
66. Яким М. До проблеми синоніміїності ареальних фразеологізмів (на матеріалі бойківських говірок). *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія* / відп. ред. І. Гнатюк. Київ: Видав. дім Дмитра Бураго, 2011. С. 216–255.
67. Яким М., Зубрицька М. З діалектології Бойківщини. Іменникова словозміна. Іменникова фразеологія. Дрогобич: Коло, 2002. 146 с.
68. Яким М. Полісемійність ареальних фразем (на матеріалі іменних фразем бойківського говору). *Науковий вісник ДДПУ ім. І. Франка. Серія «Філологічні науки»*. Мовознавство. 2017. Т. 2 (№ 8). С. 151–155.
69. Яремко Б. Народна термінологія в Карпатському традиційному музично-інструментальному виконавстві: матеріали до словника. *П'ята конференція дослідників народної музики червоно руських (Галицько-Волинських) та суміжних земель*. Львів, 1994. С. 75–76.
70. Ястремська Т. Діалектний простір Галичини. *Українська мова в Галичині: історичний вимір*. Львів, 2011. С. 70–77.
71. Rieger J. O polskich wpływach leksykalnych na gwary ukraińskie (na przykładzie gwar bojkowskich). *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*. 1996. S. 181–192.
72. Rudnicki J. Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny. Lwow: Wydanie Witold Taszucki, 1939. 24 p.